

Studijeka knjižnica
Mirana Jarca
Novo mesto

Pred glasovalno skrinjico na Lesno-industrijskem obratu

V rudniku je povprečni zaslužek skoro 25 tisoč

V domu Svobode na Rudniku je bila v nedeljo 10. aprila letna konferenca komunistov na Rudniku. Udeležili se jo je tudi sekretar Obč. komiteja ZKS Ludvik Golob. Udeleženci so najprej poslušali poročilo o delu organizacije ZK na Rudniku, ki ga je podal sekretar Miro Hegler, potem pa so se v razpravi dotaknili raznih vprašanj iz raznih področij dela na Rudniku. Poročilo in razprava je bila precej samokritična. Slišali smo tudi, da so bili doseženi veliki gospodarski uspehi na Rudniku, ki so bili plod dela komunistov in ostalih članov kolektiva. V razpravi je sodeloval s tehtnim prispevkom tudi tovariš Ludvik Golob. Počastili so tudi spomin velikega revolucionarja Borisa Kidriča.

Na Rudniku imajo 98 članov ZK, od teh je bilo lani sprejetih 16. Organizacija ZK na Rudniku predstavlja močno politično silo, ki je v sodelovanju s sindikatom in ostalimi množičnimi organizacijami in organi delavskega samoupravljanja veliko storila za napredek na Rudniku.

Lansko leto je proizvodnja na Rudniku porasla za 19,65 % v primerjavi z letom 1958. V povojnih letih je bila lanska proizvodnja

DELEGATI PRED KONGRESOM

V ponedeljek 13. aprila se v Beogradu prične V. kongres Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije. Zaposlili smo delegata Socialistične zveze občine Kočevje, tovariša Borisa Mikoša in delegata občine Ribnica Francja Debeljaka, za kratke izjave o pripravi in pomenu kongresa ter o tem, kako bodo delegati prinesli delo in sklepe kongresa med člane Socialistične zveze.

BORIS MIKOŠ

Predsednik Okraj. odbora SZDL

»O kongresu pričakujemo, da bo dal življenju in politični vsebini Socialistične zveze še posebno pomembno mesto. VII. kongres ZKJ je v svojem programu dal osnovo tej naši največji politični organizaciji, katere revolucionarno jedro je Zveza komunistov, kongres pa bo dal praktične aspekte za konkretno delo SZDL.

Na kongresu bodo podane osnovne smernice za hitrejši gospodarski razvoj v bodočih desetih letih. K sedanjim oblikam združevanja in sodelovanja med gospodarskimi organizacijami bodo dali nov posebek avtomatizacija. Vse to bo storjeno z namenom, da hitreje zvišujemo življenjski raven delovnih ljudi.

Z delegati iz našega okraja smo se že dogovorili, da bomo po kongresu, vsak na območju, kjer je bil izvoljen za delegata, sklicali zborovanja, na katerih bomo govorili o kongresu. V okviru okraja in občin pa bomo sklicali sestanke z organizacijami, ki so kolektivni člani Socialistične zveze s ciljem, da v programe svojega dela vnesejo napotke kongresa.

Skrb Socialistične zveze bo, da se realizirajo sklepi kongresa in se nadalje razvija ljudska demokracija, osebna svoboda in mir, kar krasi lik socialistične družbe.

FRANCE DEBELJAK

ravnatelj osemletke v Ribnici

»Na letnih sestankih osnovnih organizacij smo pretresali delo Socialistične zveze, sprejeli načrt bodočega dela ter razpravljali o vseh nalogah, ki jih je treba opraviti še pred kongresom. Letos smo kombinirali sestanke skupaj z zborovanji in povedati je treba, da se je to dobro obneslo. Na teh sestankih smo obravnavali tudi družbeni plan in proračun občine.

Po kongresu bomo sklicali zborovanja, na katerih bom skušal prenesti delo kongresa in njegove sklepe med vse člane Socialistične zveze. Ta zborovanja bodo v Ribnici, Dolenji vasi, Grčaricah, Jurjevičih, Zlebiču in Sočarici.

V imenu vseh članov Socialistične zveze želimo, da naši delegati uspešno sodelovali na kongresu in nam vsebino tega pomembnega dogodka čimprej posredovali. Želimo jim tudi veliko osebnega zadovoljstva v družbi delegatov Socialistične zveze iz vse domovine in predstavnikov naprednih političnih strank iz tujine!

kata, množičnih organizacij in organov delavskega upravljanja.

Večjo skrb bo treba posvetiti družabnemu življenju. Ni vseeno, kako preživi delovni človek čas po končanem delu. Organizirati bo treba več družabnih prireditev, izletov in podobno. Prav tako bo potrebno posvetiti večjo skrb športnemu življenju.

Na konferenci so govorili tudi o delu Svobode, Domu rudarjev in aktivnosti, ki so dobile v njem svoje mesto, delu z mladino, kateri bo treba posvetiti več skrbi itd. Prav bi bilo, da bi ustanovili klub »Mladih rudarjev«. Le-ta bi imel veliko dela. Še vedno je ob strani precej mladih rudarjev, ki so še pred kratkim zapustili vasi. V podjetju jim je edina pot služba in po njej življenje v samskem domu ali pa v gostlinah. Mladini je treba dati mesto v delavskem upravljanju, usmerjati njeno aktivnost v raznih svetih in društvih — skratka vzgajati, da bo sposobna prevzeti bremena. V vzgoji mladine čaka komuniste veliko odgovornega dela.

Poudariti moramo ugotovitev, ki je bila izrečena na konferenci, da sta postala kolektiv in komunizacija partnerja svojega dela ter da je delovanje enega vedno bolj vezana na drugega. V letu 1959 je dal kolektiv Rudnika v združenju investicijski sklad občine 8 milijonov dinarjev.

Ker nam prostor ne dopušča, ne moremo obdelati vsega gradiva, ki ga je dala rudniška konferenca. Povedati bi še morali o uspehih dela SZDL na tem področju, o delu Stanovanjske skupnosti in drugih dejavnostih, ki dosegajo iz leta v leto večje uspehe. Prav na je, da povemo še nekaj misli iz govora sekretarja Obč. komiteja Ludvika Goloba.

Uvodoma je dejal, da so komunisti na Rudniku storili ogromno delo. Ko je govoril o napakah dela, ki se dogajajo v organizacijah

Predsednik in podpredsednik OLO v Ribnici

Preteklo soboto so obiskali Ribnico predsednik Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana Franc Popit in podpredsednik OLO ing. Tone Klemenčič. Gostje iz Ljubljane so si v spremstvu sekretarja Obč. komiteja ZK Ivana Fajdiča, predsednika ObLO Staneta Ilca, predsednika Obč. odbora SZDL Janeza Picka in organizacijskega sekretarja Obč. komiteja ZK Franca Debeljaka ogledali nekatera podjetja v občini. V Sodržičici so si ogledali »Galanterijo«, »Stolarno«, »Suho robo« in »Žične tkanine«. V Ribnici pa Lesnoindustrijsko podjetje in Opekarno.

V navedenih podjetjih so se za-

ZK, je dejal, da se te pojavi predvsem takrat, kadar postanemo samozadovoljni s svojim delom. Na napakah se učimo. Sprejete sklepe moramo brezpogojno izvajati. Delati je treba načrtno... Za oblikovanje in vzgojo mladih ljudi smo vsi odgovorni... Posebno skrb moramo posvetiti mladim komunistom. Govoril je tudi o tem, da so nekateri starejši tovariši za ljubljani v funkcije. Funkcije naj postopoma prevzamejo mladi ljudje; da pa bodo za to sposobni, jih moramo vzgojiti...

Na kraju so izvolili nov 15 član-ski komite ZK.

NOV RUDNIŠKI KOMITE

Jože Boldan, Ivan Benčina, Karl Grm, Miro Gregorc, Rajko Jenko, Stefan Kolenc, Alojz Kavs, Marjan Mrvar, Stane Nose, Stane Kovačec, Ivan Skrabar, Franc Korelec, Aleksander Vrličin, Alojz Trante in Edo Pir.

25 tisoč otrok bo šlo na letovanje

Odbor za pripravo letovanja otrok pri Okrajnem zavodu za socialno zavarovanje v Ljubljani po dosedanjih podatkih predvideva, da bo letos letovalo samo iz ljubljanskega okraja okrog 25.000 otrok. Za letovanje bo družba prispevala 90 milijonov dinarjev, starši otrok pa okrog 60 milijonov.

Načrte za letovanje otrok v letošnjem letu sta doslej pripravili le občina Ribnica in Kočevje, po ostalih občinah pa je manj zanimanja. — Posrečena oblika letovanja otrok so tudi dnevna letovanja. To pride najbolj do izraza predvsem v večjih industrijskih naseljih. Vendar je tudi za to vse premalo zanimanja.

O namenu letovanj in kolonij bi bilo potrebno poučiti predvsem

kmečke starše, ki marsikdaj ne vedo, da je znesek, ki ga morajo prispevati, zanje prevelik, ali pa, kar je še pogostejše, da mora otrok med počitnicami delati doma. In prav ti otroci so v večini primerov slab razviti in potrebni okrevanja.

Koristen je tudi sklep, ki so ga sprejeli na zadnjem sestanku pripravljalnega odbora. Marsikateri

otrok večkrat ni mogel v kolonijo, ker ni imel primerne obleke. Sklenili so, da bodo morala imeti stalna okrevališča vedno na zalogi obleke za take otroke.

Na zadnjem sestanku odbora so tudi govorili o skrajšanju letovanja, ter o tem, da v bodoče ne bi več jemali v kolonije zdravih otrok dobro situiranih staršev, ali pa bi le-ti prispevali za hranarino večji delež.

PO SVETU

● V glavnem mestu Gvineje — Konakri je sodelovalo okrog 300 delegatov na konferenci solidarnosti afriških in azijskih narodov. Na njej so razpravljali o gibanju afriške in azijske solidarnosti, o likvidaciji kolonializma, o splošnem razvoju in drugem. Konferenci v Konakriju je poslal poslanico z najboljšimi željami za uspešno delo konference predsednik FLRJ tovariš Tito.

● Predsednik italijanske demokratske vlade Tambroni je odstopil. S tem se je kriza znova zaostila. Vodstvo demokratske stranke je namreč pozvalo predsednika vlade Tambronija, da s svojo vlado odstopi, ker da je bil izid glasovanja v skupščini proti namenu kršćanske demokratske stranke in vlade ter s tem pomen vlade. Pri zaupnici vladi so namreč podprli Tambronijevo vla-

do neofašisti. Ker so zaradi tega odstopili nekateri ministri v novi vladi, je bil novi premier prisiljen podati odstavko svoje vlade.

● V Južnoafriški uniji se politični teror nad črnim prebivalstvom nadaljuje. V okolici Johannesburga so zaprli več sto domaćinov. Veliko so jih zaprli tudi v Durbanu. Zaostritev je nastala po nedavnem atentatu na predsednika vlade Verwoerja, katerega je ranil atentator v glavo. Atentator je bil belec — bogat veleposelnik. Atentator je Verwoerja samo ranil.

● V Južni Koreji so bile demonstracije, katere je pripravila opozicijska Demokratska stranka. Demonstracije so bile naperjene proti nepravilnostim, ki so se dogajale pri zadnjih predsedniških in podpredsedniških volitvah, kjer je bil kot edini kandidat za predsednika ponovno izvoljen Sing Man Ri. Demokratska stranka je zahtevala, da se volitve proglasijo za neveljavne. V demonstracijah v mestu Masan sta bila ubita dva človeka, 20 pa ranjenih.

● Predsednik francoske vlade Debre se je mudil na obisku v Alžiriji. Sestal se je s predstavniki vrhovnega sveta za razvoj Alžirije. Razgovarjal se je tudi o pripravi na kantonalne volitve v Alžiriji ter o vojaškem in političnem položaju.

● V Washingtonu je bila tridnevna konferenca zunanjih ministrov zahodnih držav. Na konferenci so proučevali taktiko Zahoda na predsedniški konferenci med Vzhodom in Zahodom v Parizu. Konferenca so se udeležili zunanji ministri ZDA, Velike Britanije, Francije, Zahodne Nemčije in Kanade.

● Doslej so z agrarno reformo na Kubi odvzeli že 220.000 kabalirij zemlje. V kratkem namenjajo odvzeti še enkrat več zemlje. Doslej so dali zemljo že sedem in pol tisoč siromašnim kmetom. Precej zemlje so dali zadruham.

● Sovjetski premier Hruščev je povabil predsednika turške vlade Menderesa naj obišče Sovjetsko zvezo. Do obiska bo prišlo meseca julija letos, medtem ko bo sovjetski predsednik vlade vrnil obisk pozneje.

● Med prvomajskimi gesli v sovjetski zvezi, so tudi gesla o priateljstvu z Jugoslavijo.

Šola naj bo skrb vseh državljanov!

V soboto so se v Kočevju sestali prosvetni delavci iz vse občine. Pridružili so se jim še člani sveta za šolstvo pri ObLO Kočevje. Po uvodnih referatih, ki sta jih podala Tilka Kovačič in France Volf, so učitelji pretresali uspehe šol in probleme okrog njih.

Tilka Kovačič, ravnateljica Bračičeve šole, je govorila o povezavi šole z družbo, svobodni aktivnosti učencev, o skupinskem pouku, usmerjanju mladine v poklice, o potrebi šole za duševno manj razvite in drugo. France Volf, upra-

vitelj osemletke iz Fare, pa je imel obširen referat o družbenem upravljanju šol. Podrobno je razčlenjeval naloge in pravice šolskih odborov. Poudaril je, da imajo današnji šolski odbori popolnoma novo družbeno funkcijo. Niso noben pomožni organ šolske uprave, temveč dejanski voditelji šole, odgovorni za vzgojo in izobraževalno delo, za materialna in osebna vprašanja. Ko je govoril o denarnih sredstvih šol in investicijah, je dejal, da učitelji ne smejo pozabiti, da obstoji poleg proračunskih sredstev, še ljudstvo, pripravljeno za lastno silo urediti šoli potrebne stvari. Ljudi je treba za zainteresirati, jim prikazati, da je šola njihova in da je vsak uspeh na šoli tudi njihov uspeh. Tako bodo živeli s šolo, z njo delili dobro in slabo. Dolžnost prosvetnih delavcev je, da so aktivni in najdejo pot do ljudi in reševanja šolskih problemov.

Učitelji so poročali o delu v svojih krajih. Kot dober primer so povedali o delu šolskega odbora Bračičeve šole. Člani šolskega od-

Na letni konferenci Zveze komunistov na Rudniku, je bila, kot vselej živahna in plodna razprava. Na sliki: govori ing. Pust

SKUPŠČINA PODRUŽNICE OKRAJNEGA ZAVODA ZA SOC. ZAVAROVANJE V KOČEVJU

Še vedno 9 pregledov na uro!

Zadnji petek prejšnjega tedna je bila v Kočevju skupščina Podružnice Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Poleg članov skupščine so bili navzoči še predstavniki Okrajnega zavoda, občine in Obč. odbora SZDL Kočevje. Razpravljali so o delu Podružnice, zdravstveni službi, delovnih neizgledih in zavarovanju kmetijskega prebivalstva.

Najprej je bilo podano poročilo o izpolnitosti sklepov prejšnjega zasedanja skupščine. Inž. Kajfež, ki je poročal, je dejal, da je Okrajni zavod je dodelil 6 milijonov dinarjev za gradnjo zaprtega kopališča v Kočevju. Kopališče, ki ga bodo gradili pri Kemični tovarni, bo imelo 6 tušev in 4 banje in bo prihodnje zimo že odprto. S prostovoljnimi deli bodo pomagali dve mladinski brigadi. Za gradnjo zaprtega bazena pa se bodo kasneje dogovorili in pristopili h gradnji le, če bodo pomagali vsi delovni kolektivi. Vsa gradnja bo razdeljena na tri dele: v prvem delu tuši in banje, v drugem bi zgradili odprt bazen za kopanje in športne igre, in v tretjem, ko bo več denarja, bodo zgradili še zaprt bazen. Zdravju na ljubo pa bodo prepovedali kopanje v Riniži.

Zdravstveno službo bodo zboljšali s postavitvijo ambulant v Fari in Kočevski Reki. Maja pride še en zdravnik in bodo splošno ambulantno v Kočevju preuredili tako, da bosta istočasno ordinirala dva zdravnika.

Zbori zavarovancev so bili dobro pripravljani, razen pri Trgoprometu in na Rudniku. Krivdo nosijo sindikalne organizacije teh dveh podjetij, ker premalo posvečajo skrb socialnemu zavarovanju. Na zborih so zavarovanci kritizirali predlog postopkov za priznanje delovne dobe in pomanjkljivosti zobozdravstvene službe.

Predsednik Izvršilnega odbora podružnice Rudi Orel je v poročilu navedel podatke o delu Podružnice, ki zaposluje 14 uslužbencev, o sejah Izvršilnega odbora in konkretnem delu. Pohvalil je sposobnost in delo uslužbencev Podružnice.

Zdravstvena služba je napredovala. Leta 1958 je prišlo v splošno ambulantno na eno ordinacijsko uro 16 pregledov, lani pa 9. Manj pregledov pride v ambulantni Rudniku in KGP, v obeh približno po 7 pregledov.

Razveseljivo je, da število bolnikov pada, naraščajo pa kratkotrajna obolenja do 7 dni. Vzrok za naraščanje kratkotrajnih bolezni so epidemične bolezni kot je gripa, in namišljeni bolniki, ki iščejo zdravstveno pomoč, da se pri tem osebno okoristijo. Odstotek, ki pove, kolikšna je povprečna odsotnost z dela zaradi bolezni, se je v dveh letih znižal od 5,2 na 4,5 %.

Problematično je kopališče in klimatsko zdravljenje. Pravilnik o pošiljanju na ta zdravljenja je pomanjkljiv. Preostale so zahteve za živčna obolenja, srčnih bolezni pa sploh ne zavemo. Z zdravilištem tudi ni vedno dosežen namen. Razen Rogaske Slatine in Dobrne nimajo zdravilišča stalnih zdravnikov. Običajno so zdravilišča gostinska podjetja in nudijo okrevanjem le dobro hrano za drag denar. Tistim, ki so potrebni kopališkega in klimatskega zdravljenja, naj bi podjetja dala polovico plačanih dni, kolikor znaša okrevanje, za drugo polovico pa naj zavarovanci izkoristijo del svojega letnega oddiha.

Pomanjkanje kadra v trgovini

Pred kratkim je bil občni zbor sindikalne podružnice trgovskih delavcev v Kočevju, ki sta se ga udeležila predsednik republiškega odbora trgovskih in gostinskih delavcev oz. predstavnik okrajnega zbora proizvajalcev tov. Plazer in tajnik občinskega sindikata, sveta tov. Rudi Orel.

Razpravljali so o delu sindikata, sodelovanju s podjetjem in organi delavskega upravljanja, gospodarskem stanju podjetja »Trgopromet, delitvi osebnega dohodka po učinku dela, vzgoji in pomanjkanju kadra.

Ugotovili so, da se gospodarska dejavnost podjetja levo in uspešno razvija. Plan blagovnega prometa je bil presežen v preteklem letu za 18,85 %. Več trgovin s prehranbenim blagom zaradi nizke marže ni bilo finančno aktivnih. Delovni učinek se je znatno povečal, potrebe trga naglo naraščajo, ob vsem pa je večje pomanjkanje delovne sile, ki se zaradi bolovanj še zveča.

Potrebujejo 15 kvalificiranih in visokokvalificiranih trgovskih delavcev in uslužbencev. Likvidatorja in saldokontista v računovodstvu, aranžerja in podobno. Zaradi pomanjkanja kvalificiranega trgovskega kadra morajo nastavitvi za prodaje mize nekvalificirano delovno silo.

Podjetje ima v uku 44 trgovskih

Kljub specialističnim ordinacijam v Kočevju, še vedno narašča število potovanj. Ta številka se je napram letu 1957 povečala za 40 odstotkov. Na 100 zavarovancev odpade letno 88 potovanj, na 100 aktivnih zavarovancev pa celo 185. To pomeni, da je vsak zaposlen skoraj dvakrat potoval na račun socialnega zavarovanja. Odsteti je bilo treba skoro 15 milijonov dinarjev.

Posebno skrb posvečajo preventivnem zdravstvenem varstvu. Po podjetjih so preizkušali evidence o neizgledih, pripravili rošeben seminar o prijavi službi in drugo. Dobro povezavo imajo s HTZ komisijo pri občini in tovrstnimi komisijami pri podjetjih.

Število nesreč se je nasproti leta 1957 zmanjšalo za 85 primerov, toda bilo je 70 primerov več kot lani. Manj nesreč imajo na Rudniku, Ključavničarstvu, Cegradu itd. Zaradi nesreč je bilo lani izgubljenih 14.300 delovnih dni. Za zdravljenje ponesrečenec je Podružnica izdala dobre 4 milijone dinarjev. V nekaterih primerih so za neizgode kriva podjetja in bodo ta morala plačati okrog 875 tisoč dinarjev.

Tovariš Orel se je dotaknil še urejevanju invalidskih in pokojninskih zahtevkov in povedal, da je bilo lani vloženih 80 zahtevkov in od teh so jih 66 ugodno rešili. Nerešeni so ostali tisti, ki nimajo popolnih dokumentov za priznanje

delovne dobe. Tisti, ki so imeli polne dokumente, so prejeli restitve najkasneje v enem tednu.

Govoril je še o otroškem dodatku in finančnem poslovanju Podružnice. Po poročilu so prisotni razpravljali o zobozdravstveni službi, neizgledih pri delu, namišljenih bolnikih, pomožni ambulanti v Kočevski Reki in drugem. Obljubljeno je, da bo naše kraje obiskala posebna zobozdravstvena ekipa in predvsem popravila zobovje šolskih otrok.

Manj je večjih nesreč, več pa manjših. Novo sprotje delavce zaposlujejo na nevarnih mestih, ne da bi jih prej poučili in neizgode je tu. O simultanih (navidezni bolniki) pa so menili, da na razpravljajo na sejah delavskih svetov in družbenih organizacij. V Kočevski Reki da se pripravljajo prostore za pomožno ambulantno.

-Me

Zavarovanje kmetijskih proizvajalcev

Na zadnji seji skupščine Podružnice Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kočevju so razpravljali tudi o zdravstvenem zavarovanju kmetijskih proizvajalcev (privatnih kmetov). Zavarovanje se je pričelo s 1. aprilom in je bilo do skupščine, razen v Predgradu, tudi zavarovanje sklenjeno. Zavarovanje je obvezno in je lahko osnovno ali razširjeno. Zavarovani so vsi, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo kot rednim poklicem.

Osnovni namen zavarovanja kmetov, da ne bodo v večnem strahu in negotovosti za primer bolezni. Po osnovnem zavarovanju so proizvajalci oproščeni vsakega

Občinski proračun na rešetih zborov volivcev

V zadnjem času so bili v občini Kočevje zbori volivcev. Na njih so razpravljali o družbenem planu in proračunu občine za leto 1960. Seznanili vas bomo s predlogi, ki so jih predlagali volivci na teh zborih v posameznih krajih.

STARA CERKEV

Volivci so predlagali, da bi bil ustanovljen otroški vrtec. Gostilna »Pod lipo« naj se ukine, v njenih prostorih pa naj bi bil otroški vrtec. Nadalje so predlagali, da bi se uredilo pokopališče v Stari cerkvi. Potrebno bo urediti tudi javno razsvetljavo v Stari cerkvi. Pomoč za gradnjo prosvetnega doma v Stari cerkvi naj se zviša za 2 milijona din.

STRUGE

Za elektrifikacijo Strug so zbrali ljudje že nad 10 milijonov din, pa še vedno ni zaključena. Pri elektrifikaciji naj pomaga tudi ObLO. Iz sredstev ObLO naj se popravijo občinske ceste, katerih je 9 km.

Glede vaških poti naj bi ObLO izdal pooblastilo krajevnemu odboru za izvajanje sankcij proti tistim posestnikom, ki potov ne popravljajo. Občina naj bi dala pomoč v gramozu za popravilo potov, delo bi opravili sami. Uredi naj se zemljiško knjižno stanje parcel po katerih je zgrajena cesta Kočevje-Struge, da prizadeji ne bodo plačevali od teh površin davkov.

VRH

V vaseh Podenji, Sapnik in Tišempolj naj se zaključi električna napeljava. Popraviti je treba pot, ki veže vasi z republiško cesto. Ljudje bodo sodelovali s prostovoljnimi delom. Skočinna v višini 1400 din je previsoka. Volivci predlagajo, da se zniža. Predlagajo tudi, da se nastavi za območje Fare in Banja loke en veterinar.

SLAVSKI LAZ

Volivci predlagajo da bi se uredila pot do vasi Padovo do Krkovega na glavno cesto. Za pot iz Fare do Maverca potrebujejo 120 tisoč din. Omenjena pot je v slabem stanju. Volivci želijo poslati, zakaj je osemenjevanje živine 500 din dražje kot na Hrvatskem.

KOSTEL

Volivci v Kostelu ne morejo razumeti, da se je za njihove kraje v proračunu ni predvidelo nič drugega kot za šolo. Na območju Kostela so še vasi brez elektrike. Tudi v tem kraju so imeli pritožbe zaradi drugega osemenjevanja, ker se je povišalo za 400 din od lanskega leta?

ŠTALCARJI

Volivci so se zavzeli za dodelitev socialne podpore 70-letni ženi iz Rogatega hriba. Predlagali so, da uredi pokopališče v Novih Lazih.

MOZELJ

V tem letu bodo organizirali šolsko zadrugo. Dokončno bodo uredili prosvetni dom. Za gasilce bo potrebno nabaviti motorno brizgalno. Za krajevni praznik bodo od-

Uspeh kooperacije na Gori

Bilo je v jeseni lani, ko sem govoril z nekaterimi Gorniki o pogodbenem sodelovanju. Že takrat sem dobil vtis, da je nova stvar — sodelovanje kmetov z zadrugo — med Gorniki že precej »domača« in da so ljudje uvideli, da se jim to izplača. Kmetje, ki so imeli v pogodbenem sodelovanju košnice in drugo, so imeli lep pridelek in to je potem »vleklo« in pripeljalo do pogodbenega sodelovanja tudi

ostale kmetovalce na območju Gore. V pretekli zimi in spomladi je zavzela kooperacija velik obseg. Lani je sodelovalo v pogodbenem sodelovanju kakih deset kmetovalcev, letos pa sodelujejo skoraj vsi. Vsekakor lahko uvrščamo Gornike na prvo mesto v pogodbenem sodelovanju na območju kmetijske zadruge Sodražica. Na Gori imamo kmete, ki sodelujejo z zadrugo na površini 4 in 5 ha zemlje. V največji meri so zastopani s košnicami, sodelujejo pa tudi pri pridelovanju krmske pese, pšenice itd.

Ob neki priliki sem pobral občinskega odbornika, ki zastopa Gornike v ObLO Ribnica, Franca Pečka iz Gore, kdo ima največ zaslug, da je pogodbeno sodelovanje v njihovem kraju tako lepo uspelo? Tov. Peček je nekaj časa pomisljal potem na mi je dejal: »Največ zaslug za to imajo člani zadružnega sveta — Gorniki, ki so sami dali vzgled in prvi podpisali pogodbe o sodelovanju.« Res je, če so prvi člani zadruge — člani zadružnega sveta dali vzgled, kako je treba kmetovati, da bo zemlja, pa čeprav je skopa, dala več iz sebe, so njim sledili tudi ostali zadružniki. In prav so naredili.

Da ne bo kje zamere, še nekaj besed: Tudi na ostalem področju KZ Sodražica so dosegli v pogodbenem sodelovanju lepe uspehe, tako da je KZ Sodražica po številu pogodb na prvem mestu v občini Ribnica.

Tudi v Suhi krajini gredo po novi poti

Kmetijstvo v Suhi krajini še ne napreduje dovolj uspešno. Zemlja je težka, leži v strminah, pa tudi precej kamenita je. Koruza kolikor dobro obrodí, za krompir pa je zemlja pretežka. Ozimna žita dajo bolj skromen pridelek. Kadar je suša, vse zgori, kadar je močja, pa žita rada poležejo. Verjetno bi pšenica italijanka dobro uspevala, pa se ljudje za njo bolj malo zanimajo, ker bi bilo treba tej pšenici precej gnojiti.

Hibridna koruza je precej občutljiva za zemljo in gnojila, zato v Suhi krajini nič kaj dobro ne uspeva.

Ljudje se bolj malo zmenijo za gnojila, pa tudi za pravilno obdelavo zemlje. Ponekoli je bila koruza tako zanemarljiva, da niso vedeli, kaj raste na njivi: koruza ali plevel.

Poljskim rastlinam prizadeva precejšnja škoda tudi divjad. Najhuje je v jeseni, ko začnejo obiskovati polja divji prašiči, medvedi in drugi škodljivci, spomladi pa delajo škodo zajci in vrane.

Zivinoreja je krenila naprej, tako da sedaj tudi v Suhi krajini najde živina kupca. V teh krajih redijo največ sivorjavo pasmo. Zivina daje kmetom lepe dohodke. Naj omenim, da je zavarovanje živine v teh krajih zelo razširjeno. Umerno osemenjevanje je bilo uvedeno pred tremi leti. Zivinske bolezni so zaradi tega zelo popustile. Ljudje so bili v začetku do umetnega osemenjevanja precej nezaupljivi, ko pa so spoznali njegove dobre strani, so bili z umetnim osemenjevanjem zadovoljni. Krave sedaj teletijo zdrava teleta, krave pa so zdrave.

IZ KZ RIBNICA

V Ribniški zadrugi so odkupili v lanskem letu 134.740 litrov mleka, 108.315 kg prašičev, 71.913 kg klavnih goved, blizu 95.000 kg krompirja, okrog 66.000 kg krmnih rastlin itd. Odkup krompirja znaša za 176 tisoč kilogramov manj kot v letu 1958. Odkupili pa so več krmnih rastlin (45.854 kg), prašičev in otroke.

Na skupščini Podružnice ZSZ, poroča ing. Kajfež

Ribniško opekarno bodo modernizirali

Opekarna v Ribnici je kljub težavam, ki jih je imela lani (pomanjkanje strojne opreme, fluktuacije delovne sile in drugo) izpolnila in preseгла količinski in finančni plan. Količinski plan so presegli za 2,31 %, finančni plan pa celo za 12,80 %. Na povečanje vrednostne realizacije je vplivala večja izdelava votlih opečnih izdelkov kot polnih. Votlaki so dražji in so dali večje dohodke.

Za leto 1960 predvideva njihov plan, da bodo izdelali 400.000 izdelkov-votlakov, 1.400.000 komadov polnih izdelkov, 450.000 kom-

raznih stropnikov (rapid in drugih), 500.000 komadov strešnikov itd. Realizacija finančnega plana naj bi znašala 36.100.000 din.

Predvideni plan podjetja sloni na sedanjih kapacitetah, vendar pa ob izboljšanju delovnega procesa, to je, večji produktivnosti dela. Ker je delo plačano po učinku, bo zato interes samih delavcev, da se bodo trudili za večjo proizvodnjo. Seveda, tega ne smemo prezreti, da je plan odvisen tudi od vremenskih nepravil, ker v opekarni še vedno nimajo naprav, ki bi omogočale, da bi tekla proizvodnja skozi vse leto.

V družbenem planu občine Ribnica je predvideno, da bo dobila opekarna iz skupnih sredstev, ki jih bodo zbrala ribniška podjetja, 7 milijonov dinarjev. Ta sredstva bo uporabila opekarna za gradnjo umetne sušilnice. Sušilnica bo stala skupno okrog 10 milijonov, zato bodo morali razliko 3 milijonov kriti iz drugih virov. Ko bodo imeli umetno sušilnico, bodo lahko izdelovali opeko skozi vse leto.

V bližini opekarnе so velike zaloge gline. Sedaj vršijo izkop glin z ročnim delom. Delo zahteva veliko naporov. Zato v podjetju že

ze stalno bore z denarnimi skrbmi.

Na plenumu so govorili tudi o aktivnejšem vključevanju delovne inteligence in strokovnjakov v vrste gasilcev. Precej kritičnih prišepov pa je bilo izrečenih na račun Državnega zavarovalnega zavoda, ki daje gasilskim organizacijam, kljub njihovim uspehom pri preprečevanju najrazličnejših nesreč, premajhne podpore. In prav tu lahko iščemo vroke slabosti organizacij in opremljenosti ter malemu dotoku mladine v gasilske vrste. — Vsekakor je že zadnji čas, da se te stvari čim prej rešijo...

Za 500 dinarjev letne naročnine si zagotovite redno sprejemanje »Novice« na svoj naslov!

DOZ jim nudi premalo podpore!

Prejšnjo nedeljo je bil v Ljubljani tretji plenum Okrajne gasilske zveze. Plenuma se je udeležilo veliko delegatov ter več predstavnikov občin. Že v poročilih, posebno pa še v razpravi, so poudarili velik pomen požarne varnosti in sploh gasilske službe, predvsem v industrijskih podjetjih.

Ugotovili so, da je bilo za varnost pred požari v več podjetjih vse premalo storjenega. Marsikje imajo slabe prostore in staro gasilsko opremo, pa še to pomanjkljivo. Žal je tudi bilo med delavci, predvsem pa med mladino za gasilstvo zelo malo zanimanja. Ugotovili so tudi, da imajo nekateri občinski ljudski odbori precej mlačevske odnose do gasilske službe, no drugi strani pa se občinske gasilske zve-

krili spominsko ploščo padlim borcem. V Kočevju naj bi zgradili javno stranišče. Do Mozlja bo potrebno zgraditi vodovod, ker v sušnih dneh zmanjka vode.

FARA

Volivci predlagajo: Cesto Fara-Slavski laz je treba razširiti in nastuti z gramozom. V Fari je treba popraviti most. V Fari bi radi javno razsvetljavo (vsaj tri luči), urediti bi bilo treba tudi prosvetni dom. Prebivalci Fare in Slavskega laza želijo, da bi imeli avtobusno postajo tudi v Fari (Zabjak).

KUŽLJ

Sredstva, ki so določena v proračunu ObLO za komunalna dela, so prenizka. V Kužlju in okolici bi bilo treba popraviti most, ki je bil porušen v času NOB. Zaslužno je bil popravljen, vendar sedaj ni več za uporabo. Občinska pota, posebno od Petrine do Grivca, so v slabem stanju. Potrebnovali bi pomoč v znesku 200.000 din. Volivci so se obvezali, da bodo pomagali pri delu. Solo v Kužlju je treba urediti.

STARI IN NOVI KOT

Predlog volivcev je bil, da se zgradi v tem kraju nova šola. Sedanjí prostor, v katerih je šola, ne ustrezajo svojemu namenu. Potreben bi bil tudi prostor, kjer bi se ljudje sestajali, ter stanovanje za učitelja. Za vzdrževanje ceste Lazec-Noví kot bi bilo »treba« določiti tudi znesek za dovoz gramozu in pluježne ceste, da bo cesta v zimskem času odprta. Volivci predlagajo, da bi prihajal zdravnik v Srednjo vaso namesto enkrat dvakrat tedensko. Urediti bi treba tudi vprašanje otrok, ki obiskujejo osemletko v Starem trgu. Predlagali so tudi, da bi za omenjene vasi nabavili enega plemenskega bika, ker umetno osemenjevanje v Prezidu ni najboljšo.

DRAGA

Predlagali so, da se v Novem kotu zgradi nova šola. V Crnem potoku je potrebno zgraditi most preko Čabranke. V tej vasi in Pungrtu naj bi se čimprej uredila električna razsvetljava. Za zaposlitev prebivalcev bi se moral razširiti lesni obrat v Podpreski. Volivci so nadalje predlagali, da ne bi vzeli pod družbeno upravljanje vaški pašnik, ker potem ne bi mogli kje pasti svoje živine.

VAS

Elektriko naj bi dobile vasi Stajer in Planina. V Potoku in Jakšičih je potrebna javna razsvetljava (vsaj 2 luči). Za popravilo občinske poti (Potok in Podplanina) bi rabili 80.000 din. Cena za umetno osemenjevanje naj bi bila ista kot na Hrvaškem.

OSILNICA

Za ureditev poti iz Sel preko Podurha-Bezgovice-Čačiči bi potrebovali 600.000 din. Pot je v slabem stanju. Popraviti bi bilo treba pot Ribek-Padovo. Za dograditev mostu Plešče-Strojači bi rabili 250 tisoč din. Za vodovod v Osilnici bi potrebovali še 4 milijone din. Vodovode bo treba zgraditi tudi v vasi: Malnišče, Križani, Spodnji Čačič, Strojci in Ribek. Za elektrifikacijo vasi bi bilo potrebno najprej zgraditi transformator pod vasio Malni. V Osilnici naj bi se ustanovil obrat kovinske stroke ali pa obrat za predelavo lesa. V zvezi s tem naj bo v Osilnici čimprej širši posvet.

PAPEŽI

V vaseh Papeži, Belica, Bezgarji in Zurgah so volivci predlagali, da je treba popraviti vaška pota, zgraditi vodovod, elektrificirati vasi Belica in Bezgarji itd. KZ Osilnica naj bi oskrbovala z lesom leso galanterijsko delavnico. Urediti je treba tudi prevoz otrok, ki obiskujejo od 5 do 7 km oddaljene šole v Čabru, Pleščah in Osilnici.

KOČEVJE

Na kraju pa še nekaj predlogov, ki so jih predlagali zbori volivcev v Kočevju.

Urediti je treba pločnik na križišču ceste, ki vodi proti Tekstlan. Podaljšati je treba pločnik proti »nebotičniku«, da se odpravi nevarnost za ljudi. Most čez Rinož proti stari elektrarni je treba popraviti. Cesto na železniškem sklopišču je treba urediti. V Bračičevi ulici je treba urediti hišne številke v novem naselju. Otroško igrišče naj se premesti naprej proti Gaju. »Komunalni« naj se dodeli več sredstev za urejevanje in čiščenje mesta. Dvoje stanovanj, ki sta v gradnji pri gasilskem domu, naj se določi za gasilce. Zgraditi je treba dom telesne kulture, kjer bo dobila mladina mesto za športno izživiljanje. V kino Jadran naj bi predvajali matinee z dobrimi filmi in po nižjih enotnih cenah za otroke.

Obvestila Delavskih univerz in klubov

DU KOČEVJE

V torek, 19. aprila bo ob 19.30 uri v gimnaziji zaključek šole za starše pod naslovom »Vi sprašujete — mi odgovorjamo«. Na anonimna vprašanja bodo odgovarjali prof. Franc Pediček in drugi.

Slušatelje tečaja za prekvallifikacijo obveščamo, da so izpiti za dosego polkvalifikacije 18., 19. in 20. aprila od 15. ure dalje v dvorani za komitejem po naslednjem razporedju:

18. aprila — Ustava in zakonodaja — Strokovno računstvo — Zidarska dela (opeka, beton).

19. aprila — Slovensčina in slovnstvo — Higijensko tehnična zaščita dela — Gradbeni elementi (les).

20. aprila — Tehnologija in obdelava materiala — Strojni elementi in strojeslovje — Gradbeni materiali — Orodje in stroji v gradbeništvu.

Vse člane osnovnih organizacij ZK Rudnika, Salke vasi, Cvišarjev in Zeljne obveščamo, da je predavanje o tretji študijski temi v sredo 20. aprila ob 19. uri v domu Rudarjev. Predaval bo tov. Ludvik Golob.

KLUB VELIKE LASČE

V torek, 19. aprila ob 19.30 uri bo predavanje in razgovor o televiziji.

PREDAVANJA NA ROBU

Nekatere organizacije Socialistične zveze na področju Roba pri Laščah so zelo delavne. V treh organizacijah so imeli oziroma imajo predavanja o socialistični preobrazbi vasi (Kardeljev referat). V Robu so imeli doslej že vsa predavanja (predavanja obsegajo sedem poglavij). Predavani se je udeležilo od 20 do 40 članov SZDL. V Purkačah so tudi že zaključili s predavanji. S predavanji so začeli v februarju in so bila vsake 14 dni. Udeležba je bila dobra. V Rutah pa so imeli doslej štiri predavanja.

Na teh predavanjih so se člani seznanili z osnovami ciljev socializacije vasi, obenem pa so obravnavali konkretne primere.

GIBANJE PREBIVALSTVA

RIBNICA

Rodila je Andoljšek Marija, gosposinja iz Ribnice 181 — deklica Branko.

Umrila sta: Kljun Janez, preužitkar iz Bukovice 21 star 84 let in Javornik Janez, osebni upokojenec iz Gorenje vasi 1, star 63 let.

VELIKE LASČE

Umril je Staržič Franc, kmet iz Sloke gore 3, star 61 let.

KOČEVJE

V Ljubljani so sklenili zakonsko zvezo: Valentin Ivan iz Salke vasi 32, star 27 let in Mauko Marija roj. Višnikar iz Salke vasi 101, stara 24 let, Horvat Jože iz Kočevja, Rudnik 23, star 23 let in Behn Marija iz Salke vasi 76, stara 18 let.

Rodile so: Antolin Marija, delavka iz Cvišarjev 2 — dečka Andreja, Farkaš Marija, delavka iz Livloda 34 — dečka Vincenca, Mikljič Monika, delavka iz Kočevja, Reška c. 13 — dečka Danjana, Valinčič Ivanka, gosposinja iz Kočevja, Rožna ul. 33 — dečka Zorana, Denič Marija, gosposinja iz Koblarjev 10 — dečka Ljubomira.

V Ljubljani pa so rodile: Junc Marija iz Kočevja, Cankarjeva ul. — deklica Edit, Goljevšek Marija iz Dolge vasi 56 — dečka Dragota, Mustar Kristina iz Pake 5 — dečka Antona, Reichard Frida iz Zeljn 42 — deklica Elico, Pfejfer Milka iz Kočevja, Rudnik 31 — dečka Joška in Križaj Jožica iz Zeljn 21 — deklica Mojca.

KINO

JADRAN, Kočevje: od 15. do 17. aprila ameriški barvni filmski posnetki »Vrt zla«, 17. in 18. aprila ameriški film »V soteskah Kolorada«, od 19. do 21. aprila italijanski barvni film

Želijo si strokovnih predavanj!

Predstavlja sta se mi: Ivan Levstik, predsednik aktivna mladih združenj pri KZ Gregor in Francika Perovšek, sekretarka aktivna. Hitro smo naredili »kontakt«. Predsednik aktivna je pripovedoval: »Naš aktiv šteje 26 aktivnih članov — 15 deklet in 11 fantov. Naše vrste nameravamo povečati vsaj za 10 novih članov. Aktiv je razmeroma še mlad tako po letih njenih članov in času obstoja. zato bom govoril več o tem, kaj nameravamo narediti. Načrtov imamo precej. Če jih bomo uresničili? Dobro voljo imamo, računamo pa tudi na pomoč tukajšnje zadrage. Letos imamo med drugim predviden traktorski tečaj, poučno ekskurzijo v Ihan, ali pa kam drugam itd.«

»Vaša pomoč zadrugi v pogodbenem sodelovanju?«
»To je ena naših osrednjih nalog. Ta pomoč pa bo morala biti večja kot pa je bila doslej. Dolžnost nas mladih je, da prodrimo z napredno miselnostjo, da je uspeh naprednega kmetovanja in s tem večje kmetijske proizvodnje, omogočen le v sodelovanju z drugo.«

»Kakšne so vaše posebne želje, mislim želje vašega aktivna?«
»Želimo si strokovnih predavanj, naša dekleta bi rada obiskovala krojni tečaj. Želimo tudi, da bi nam starejši člani zadrage in za-

druga nudili več pomoči pri našem delu.«

Osebnostne želje pa so bile, da bi vsi člani aktivna mladih združenj redno prihajali na sestanke, da bi bili seznanjeni z namenom in delom aktivna. Le tako bodo lahko dobri člani aktivna, ko bodo starejši pa dobri in razgledani člani zadrage.

V očeh predsednika in tajnice sem razbral odločnost, da aktiv čimprej zaživi polno življenje. Povečala sta me, naj se udeležim njihovega občnega zbora, ki bo v kratkem. Pogovorili smo se tudi o drugih stvareh o delu mladine v teh krajih. Ob slovesu sem jim zaželel veliko uspehov pri njihovem delu.

Prapor sindikalne podružnice železničarjev

V soboto, 9. aprila so železničarji Kočevja priredili v Šeškovem domu svečano akademijo. Proslavili so 15. april. Dan železničarjev in razvili prapor sindikalne podružnice železniške postaje Kočevje.

Dveurni program akademije so izvajali harmonikaši in plesalci ljudskih plesov društva »Tine Rožanc« iz Ljubljane in moški pevski zbor »Dušan Jereb« iz Novega mesta. Vmes pa je nastopala pri-

Anton Marinšek je na proslavi železničarjev v Kočevju, razvil prapor sindikalne podružnice železniške postaje

ČESTITKA

Petru in Katarini Marinč iz Brsnika, za zlato obletnico poroke čestitajo in kličejo še na mnoga leta hvaležni otroci Katarina, Peter in Tone, Mici, Fani, Neži, Ela in Ančka z družinami.

POZOR!

Slike za legitimacije izdelam v dveh urah. Sprejemam vsa fotografska dela. Fotografiram tudi na vašem domu, družine, poroke in vse domače slavnosti. Cene nizke. Priporoča se vam Božič Albin, fotograf Kočevje.

PRODAM

Zaradi selitve, ugodno prodam, kompletno spalnico in drugo pohištvo. Ogled je vedno prost.

Ing. Kaffelj Janez
Novi blok, Rudnik-Kočevje

ZAHVALA

Ob težki in nepozabni izgubi naše drage žene, mame in sestre

USENIK PAVLE

iz Trate - Kočevje
se najiskrenejše zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem, ki so spremlili našo drago mamo na zadnjem potu.

Prav posebno zahvala dr. Maroltu in med. sestri Pintarjevi, ki sta ji lajšala trpljenje v njeni težki bolezn.

Nadalje se zahvaljujemo tov. Velikonjčevim, Kobalovi in Zupančičevi, ki so nam pomagale v težkih dneh. Prav tako se zahvaljujemo KGP — lesna industrija Kočevje za vso pomoč pri pogrebu. Lepa hvala vsem darovalcem venec, pevskemu zboru in tov. Veselu za poslovljne besede.

Vsem še enkrat iskrena hvala. Globoko žalujejo: mož France, sin Ivan, hčerke Mimi, Pavla in Stanka z družinami ter Francika z možem, sestri Johana, Mici, Francika, brat Luka in ostalo sorodstvo.

PRODAJA FOTOGRAFSKIH APARATOV

FOTOLIK Kočevje prodaja naslednja rabljena osnovna sredstva:

- Fotoaparat LEIKA II
- Fotoaparat 6/9 (uporabna le še optika)
- Povečevalnik 13/18 (uporabna le optika)

Prednost pri nakupu imajo interesi iz družbenega sektorja. Po 30. aprilu pa imajo možnost nakupa tudi zasebni kupci.

Fotolik-Kočevje

Spominkarstvo za razvoj turizma v Ribnici

Kot večina turističnih društev je tudi Turistično olepševalno društvo Ribnica preteklo sredo na rednem letnem občnem zboru podalobno dobo in sprejelo smernice za nastopajočo turistično sezono. Turistično olepševalno društvo Ribnica je eno izmed najstarejših društev v Sloveniji, saj bo prihodnje leto praznovalo že šestdesetletnico svoje ustanovitve. Udeležba na občnem zboru je bila kar zadovoljiva. Kot delegata Ljubljanske turistične zveze in Turistične zveze Slovenije sta prisostvovala zboru predsednik tov. Janez Pirnat in tajnik tov. dr. Fran Vatovec.

Člani upravnega odbora so z obsežnimi poročili seznanili članstvo o izvršenih delih v pretekli poslovnici dobi in povedali, da je ostalo še veliko dela za v bodoče. Lani se je društvo odločilo na pobudo, po zamislih in načrtih strokovnjaka, najboljšega poznavalca ribniških suhorbarskih izdelkov ter lepih in kvalitetnih spominkov tov. Janka Trošta, da začne med članstvom akcijo za izdelovanje izvršnih ribniških spominkov. Tov. Trošt je izdelal veliko načrtov z ribniškimi okraski, v katerih se v vseh oblikah pojavlja kot simbol ribniških izdelkov »vitra«. Vse načrte je dal društvu na razpolago. Strugarjev je v ribniški dolini tudi še dosti, ki delajo lepe strgarske izdelke. Domačini, predvsem dijaki in študentje ter mnogi odrasli, ki imajo smisel in veselje pa te strgarske izdelke krasijo z užganjem, barvanjem in ločenjem. Tako ima društvo v društvnem prostoru že veliko povpraševanje predvsem v naših turističnih mestih. Obiskovalci dveh razstav, katere je društvo priredilo, ter mnogi turistični, politični in upravni organi, ki so pregledali lepe ribniške spominke v društvnih prostorih, so bili navdušeni in so vsi dajali pobudo za nadaljnje delo. Predsednik ObLO pa je v imenu občine obljubil pomoč za nadaljnje delo. Tako upamo, da bomo spominkarstvo pospeševali z vsem razmahom tudi v prihodnosti, da bo na polju slovenskega turizma zavzelo dostojno in častno mesto. Ribnici prineslo sloves in priznanje, kot ga je stoletja uživala s svojo suho robo, domačinom pa

nudila primeren in pošten zaslužek.

Turistično olepševalno društvo je v pretekli turistični sezoni mnogo naredilo za olenjanje ribniškega trga. Cvetice je posadilo po vseh parkih in gredicah in celo na glavnem trgu. Seveda so se našli prebivalci, ki so puščali svoje kokeši, cvetje namerno lomili in celo vozili s konjiko vprego preko cvetličnih gredic. Zato je društvo postavilo čuvaja, ki je vneto pazil na javne naprave, nasade in društveno premoženje. Lani je društvo dalo samo za cvetice in okrasno grmičevje 76.000 din.

Društvo je skrbelo za izlete, prirejalo s sodelovanjem Društva Jamarjev in Svobode lepa in zanimiva predavanja, zalagalo trgovske lokale z lepimi razglednicami Ribnice in okolice in s SZDL organiziralo prostovoljno delo pri obnovi ribniškega gradu. Razen tega je izvršilo še več večjih in manjših del. Izvršilo pa ni planiranih izletov za člane iz več razlogov, n. pr. zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, težave z avtobusi, deževno vreme itd.

Kakšne naloge čaka društvo v prihodnosti? Društvo se mora z vsemi množičnimi organizacijami in Občinskimi ljudskimi odbori prizadevati, da se v Ribnici čimprej zgradi primeren gostinski objekt — hotel ali restavracija, katerega tako potrebujemo za domače in tuje goste. Obstoječe gostinske in trgovske lokale je treba izboljšati, urediti in modernizirati, urediti zunanost, dvorišča, vrtove ter napise. Največji sedanji gostinski lokal nima še danes imena. Tudi na gostinsko in trgovsko osebo je morajo člani društva bolj paziti, ker vrljnost, prijaznost in osebna higiena pospešujejo turizem. Pri tem moramo paziti, da bodo tudi domači gostje v javnih lokalih dostojni in s svojim lepim vedenjem privlačili tuje goste v svojo sredo, ne pa odbijali goste z grobostjo in surovostjo. Da bomo v tem pogledu čimprej dosegli pozitivne uspehe, moramo pravilno vzgajati našo mladino. Treba je čim več mladine vključiti v društvo in ga s predavanji seznanjati z nalogami turizma in dolžnostmi, ki jih nalaga turizem, če hočemo, da bomo privlačili v svojo sredo čim več turistov. Ker je naša dežela v celoti turistična zemlja, moramo že osnovnošolsko mladino seznanjati s pojmom turizma in obnašanjem otrok napram tujcem in turistom.

Skupno z ostalimi množičnimi organizacijami in sindikati se mora turistično olepševalno društvo prizadevati, da omogoči našemu delavnemu človeku čim več lepih prijetnih nedeljskih izletov v naravo in prijeten letni odmor na sinjem Jadranu ali v prelepih gorenjskih planinah.

Po končanih poroč. je bila zelo živahna diskusija, v kateri je sodelovalo več članov, zastopnika Turistične zveze in občine. Nato so bile volilne novega predsednika, članov upravnega in nadzornega odbora. Po končanem občnem zboru je bil predavan turistično propagandni film: Svet ob Soči.

F. M.

POSVETOVANJE UČITELJEV V KOČEVJU

(Nadaljevanje s 1. strani)

Občinski ljudski odbor je razpisal za Dan mladosti tekmovanje v mnogoboju.

V Livoldu in Stari cerkvi so že pričeli z urejanjem igrišč, pomagajo vsi tam stanujoči prebivalci. V Livoldu so se obvezali, da bo vsak napravil po 5 prostovoljnih ur ali pa dal 500 din. Iz sklada za gradnjo športnih objektov bodo dobili pomoč tam, kjer so sami že napravili veliko dela.

Letos bodo občinska, okrajna in republiška tekmovanja pevcev. Sedaj je 6 šol vključenih v to tekmovanje. Prof. Humeček je poudaril, da na šolah premalo pojejo in pevski zbori nimajo naraščanja.

Razpravljali so še o šolskih mlečnih kuhinjah in nekaterih organizacijskih nalogah šol.

Tehtna je bila razprava sekretarja Obč. komiteja ZKS tovariša Goloba. Dejal je, da se je razprava bolj omejila na slabosti, vendar se ne smejo vrezeti uspehi, ki so bili doseženi. Trud učiteljev pri oblikovanju mladega človeka ni majhen in je šolnikom v imenu komiteja in Sveta za šolstvo izrekel vso priznanje.

Ključ temu, da je vzgoja otrok naloga vse družbe, mora k temu je največji del prispevati šola. Prav je, da o najvažnejših nalogah posamezne šole ne odloča samo šolski odbor, marveč vsi roditelji. Državljanje je treba privlačiti in jim povedati, da je šola last in skrb vseh tistih, ki pošiljajo tja svoje otroke. Življenje šole so mora prenesti tudi na gospodarske organizacije in predvsem je treba pritegniti tehnično inteligenco. Vse večja mora biti skrb družbe za svetovnega delavca.

J. Svete

-Me

Namizno-teniški turnir v Kočevju

Povprečni opazovalec bi imel vtis, da je v Kočevju namiznoteniški šport zamrl, vendar temu ni tako. V Zadnjem času res ni bilo večjih tekem z ostalimi klubi Slovenije, niti se je naše udeleževalo tekom širom Slovenije. Temu je bil vzrok delno finančno vraščanje za taka tekmovanja, delno pa to, da so nekateri dobri igralci prenehali igrati pretežno zaradi odhoda na študij in drugih vzrokov. Po drugi strani pa mladi naraščaj še ni bil kos težjim preizkušnjam na meddruštvenih in drugih turnirjih.

Minulo nedeljo se je vršil prvi meddruštveni turnir v tem letu, in lahko trdimo, da je bilo to tekmovanje nek prehod na bolje, ter smelo trdimo, da je pri naraščanju sedaj povprečje kvalitete veliko višje kot kdaj koli prej, a tudi množičnost je sedaj veliko večja kot prej. Prvenstva se je udeležilo poleg 25 domačih še 12 igralcev iz TVD Partizana Ribnica in 4 igralci našega aktivna iz Dolge vasi. Udeležba je pokazala, da so društva na pravi poti, ker je bila udeležba presenetljiva. Ribničani so poslali močno skupino mladih igralcev, ki so z borbenostjo zabeležili lepe uspehe. Odločno so se izkazali mladi kočevski igralci, ki

so prvič nastopili. Posebej je treba omeniti lepe uspehe in dobro igranje pionirjev Slavka Metelke, Lindiča, Putriha in Ojstriča. Ti se lahko razvijejo v odlične igralce, če bodo red o vadili. Pri članih — B so odločno posegali v borbo igralci iz Dolge vasi, od katerih je Knavs zasedel 2. mesto. Najlepšo igro dneva je pokazal Kvaternik, ki je z izrednimi protinapadi zbuzdil upravičeno navdušenje gledalcev in tudi postal kočevski mladinski prvak v namiznem tenisu. Pri članih je Brane Obranič pokazal zrelo in moško igranje s prodornimi udarci, s katerimi je dokazal, da je zanesljivo najmočnejši igralec namiznega tenisa v Kočevju. Prav posebno je treba pohvaliti tudi dobre kočevske pionirje Lundra, Pirca in Smoleja, ki so dozorili za turnirje republiškega merila in ki bodo lahko tudi v bodoče stebri kočevskega moštva.

Razveseljuje je ponovna poživitev NT v Ribnici in Kočevju. Na turnirju je prišlo do sporazumov o nadaljnjem sodelovanju med društvi s tega področja.

Najlepše partije: Kvaternik — Baštar, Obranič — Uranič in Lunder — Pirc.

Največje presenečenje: Metelko, Lindič, Putrih.

NOGOMET — NOGOMET — NOGOMET — NOG

En remi in ena zmaga

Ni bilo odveč, ko smo po neuspehu proti Ljubljani napovedali, da bo že naslednja nogometna tekma lahko znatno boljša. In res je bilo tako. Kočevski nogometaši so na zadnjih dveh tekmah dokazali, da jim nogomet le ni »španska vas« in da lahko zmagačo tudi proti moštvom iz višjih razredov.

Kočevje : Slovan (1 : 1)

je bila tekma, ki na oko nikakor ni bila lepa, zato pa po rezultatu vsekakor ugodna za Kočevje. Pred tekmo smo bili prepričani v zmago Slovana, saj je to moštvo igralo lansko leto v konjski ligi, letos pa trenutno deli prvo mesto v podzvezni ligi. Kočevjarji so z dokaj pošteno igro, vendar nekoristno igro preprečili gostom zmago, sami pa s skrajno zgrešenim napadom tudi niso bili sposobni zmagati. Po tekmi smo bili zaskrbljeni predvsem zaradi precej slabe kondicije in nepovezanosti med celotnim moštvom.

Popolnoma drugačno sliko pa smo videli na igrišču v nedeljo, ko

je prišlo v goste moštvo iz Bele krajine, ki trenutno stoji na drugem mestu doljskega podzveza.

Kočevje : Bela krajina (6 : 1)

Na tej tekmi smo res videli nogomet kakršnega si želimo. Tehnično nekoliko boljše naprednike so domači popolnoma nadigrali z borbeno in zelo prodorno igro. V moštvu Kočevja ni bilo izrazito slabih mest, saj je kot celota igralo dokaj povezano, predvsem pa z dolгими žogami hitro osvajało teren. Gostje so si na vse načine prizadevali, da bi popravili rezultat, toda naši so jim z odločnimi starti na prvo žogo preprečili vsak uspeh. Taktika igre domačih je bila na tej tekmi popolnoma pravilna in rezultat tega je bilo pol ducata golov, česar ni pričakoval niti največji optimist. Če pa bi krilla, odnosno zveze nekoliko bolj izkoriščala prazna mesta v nasprotni obrambi, bi bilo golov lahko še več, saj je bilo uporabnih žog dovolj.

Na koncu še ocena igralcev: Posebno grajati ne bi mogli nikogar, saj je vsak po svojih močeh doprinesel k skupnemu uspehu; nekoliko bolj jih od ostalih pa so bili: Komac, Planinc, Pirnat in Malnar. Upamo, da današnja pohvala igre ne bo nikomur zlezla v glavo, pač pa dala poleta in volje do dela vsem tistim, ki jim nogomet nekaj pomeni, predvsem pa aktivnim igralcem samim. Gledalci, ki jih je od tekme do tekme več, so bili v nedeljo z igro in rezultatom zadovoljni, v bodoče pa bo obisk odvisen od tega, kaj bomo videli na nogometnem igrišču.

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Matija Cetinski. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a, telefon uredništva in uprave 3-89. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati v naprej. Za inozemstvo 1000 din oz. 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-713 pri Komun-

1-265

nalni banki Ljubljana, podružnica za Kočevje

PREKLIC

Preključim izjave o Zanski Alojziju iz Koblarjev št. 8, ker te izjave niso resnične in so bile iznešene zaradi moje prenapetosti.

Bevc Stefan, Kolodvorska 13

PRODAM

Ugodno prodam kuhinjsko pohištvo v dobrem stanju. Zajc Franc, Ljubljanska 20, Kočevje.

Ugodno prodam pohištvo — spalnico iz mehkega lesa, Svajger, Ljubljanska 33, Kočevje.

Šola na Gregorju rabi učitelja

Imam dva vprašanja: zakaj stanovanjci na območju Mozlja še nismo sprejeli odločb za nove najemnine, in kdaj jih dobimo? Kakor vem, je bilo z zakonom določeno, da prejmejo delavci gospodarskih organizacij za povišane najemnine stanovanj 6,5 % višje plače. Kmetijski delavci na KGP, pa so dobili samo 2 %.

-an
2-26 ObLO Kočevje, stanovanjski referent Ivan Uhan: Odločb za najemnine stanovanj na območju Livolda in Mozlja sprejmejo stanovanjci najkasneje v dveh tednih. Popisovalci stanovanj so na tem območju ocenjevali vrednost hiš s 46 točkami, kasneje pa se je pokazalo, da bi smele biti ocenjene s 35 točkami. Ker smo to popravljali, se je zavleklo izdajanje odločb. Za stanovanjce bo to ugodno, ker bodo imeli nižje najemnine. Kmetijski delavci in uslužbenci direktije KGP so sprejeli za višje najemnine samo 2 %. Vsak, ki bi po novem plačal za stanovanje več kot je bila njegova povprečna, lahko vloži pritožbo na Stanovanjsko komisijo pri občini in bo plačeval 6 mesecev samo toliko višjo najemnin, kolikor je sprejel višjo plačo. To velja tudi za ostale. V prošnji mora navesti koliko je znašala prej najemнина, koliko je nova najemнина; to mora overiti hišni svet ali uprava podjetja, priložiti pa mora potrdilo podjetja, koliko prejme dodatka za povišanje najemnine. O tem smo pravočasno obvestili KGP, vendar razen nekaterih uslužbencev še nihče ni vložil te prošnje. Rok za vlaganje prošnje ni določen. Tisti, ki vložijo prošnjo tudi še v naprej plačuje samo akontacijo, dokler se zadeva dokončno ne reši. Ljudski odbor lahko to ugodnost podaljša do konca leta 1960.

2-15 računovodja KGP Rajko Lesjak: Po prejšnjih predpisih so kmetijski delavci vplačevali 2 % od svojih prejemkov v stanovanjski sklad občine. Z novimi predpisi pa se to plačevanje ukinja in prejmejo delavci to v obliki večje plače. V drugih dejavnostih so plačevali 6,5 % in zato prejmejo tudi toliko. Ko so ti predpisi izšli, smo takoj preko sindikata opozorili merodajne činitele v Beogradu, da so kmetijski delavci prizadevali, vendar do danes niso še nič rešili. Sicerliči smo, da bomo to razliko izplačali našim kmetijskim delavcem iz čistega dohodka podjetja.

Rojak iz Amerike mi je pisal, da mi v pismu pošilja bančni ček za 35 dolarjev in si naj zanj kupim radijski sprejemnik. Zanima me, koliko bom dobil za ček in kje ter kakšen radio bom lahko za ta denar kupil?

J. J.

3-64 Komunalna banka, Anton Grmovšek: za dolar v bančnem čeku plačamo 600 dinarjev z odbitkom 5 promilov provizije. 35 x 600 = 21.000,5 promil provizije znaša 105 din in prejme čistega izplačila 20.895 dinarjev. Za dolar v bankovcu pa plačamo 400 dinarjev in odbijemo 1 % za provizijo.

2-78 Železnina Kočevje, Matija Lisac: Cene radijskim sprejemnikom so različne. RR 103 stane 17 tisoč, Rek-59 18 tisoč, Izola 19 tisoč, Slavček 19.950, Vesna 22 tisoč itd.

Na obisku na Gregorju v Slemnih smo izkoristili priložnost in si ogledali šolske prostore v tem kraju. Šola ima na razpolago dve učilnici v prostorih, kjer so bile nekoč stanovanja. Prejšnje šolske poslopje je bilo med vojno požgano in tako sedaj že vsa povojna leta gostujejo v zasilnih prostorih.

Šola na Gregorju obsega 49 otrok — v dopoldanskih urah višji razredi — od IV. do VII. razreda (22 otrok), popoldne pa učenci I, II in III. razreda (27 otrok). Skupno imajo sedem razredov in samo enega učitelja. Učitelj se trudi, da bi posredoval otrokom čim več znanja, vendar je ena učna moč vsekakor premalo. Nujno bi potrebovali vsaj še eno učno moč, da bi se pouk kolikor toliko normalno razvijal. Tu mislimo predvsem na breme učitelja, ki je obremenjen s poukom ves dan, poleg tega pa ima še težave, ker nima stanovanja na Gregorju. Stanuje namreč v Karlovi in mora tako vsak dan prepotovati 6 km v vsako stran in ob vsakem vremenu. Njegov delavnik traja 10 ur. Mislimo, da se na to, da se na Gregorju prej ali slej zgradi nova šola, ki bo dostojna za vzgojo otrok in primerna času.

V učilnici smo videli radio. Zvedeli smo, da učenci večkrat poslušajo šolske ure. Vsekakor je radio šoli v pomoč.

Imajo tudi šolsko kuhinjo, kjer se hrani 40 otrok. Hrana je okusna in obilna.

Zanimali so nas tudi učni rezultati v prvem polletju. Prizadevnost učitelja in učencev je kljub vsem težavam (pomanjkanju učnih pripomočkov itd.) rodila dobre sadove. Povprečno je izdelalo s pozitivno oceno 78 % učencev in učenec.

Zanimali so nas tudi učni rezultati v prvem polletju. Prizadevnost učitelja in učencev je kljub vsem težavam (pomanjkanju učnih pripomočkov itd.) rodila dobre sadove. Povprečno je izdelalo s pozitivno oceno 78 % učencev in učenec.

In ta neusmiljeni kočevski vlak, ki počasi sopiha in se vzpenja preko kraških gmajn? O njem je bilo že veliko napisane in izrečeno veliko besed, a čisto so se pozabljali ljudje, ki se z njim vozijo. O teh ljudeh in njihovih težavah mislim napisati nekaj vrstic.

Vlakarji so: delavci, uslužbenci, dijaki in študentje — razne starosti in obeh spolov. Ogledimo si najprej delavca, ki se vozi iz Lašče do Ljubljane. Vstati mora ob štirih zjutraj, se vozi več kot uro in pol in če ima srečo, da ima delovno mesto blizu postaje, je ob sedmih na delovnem mestu. Nekateri imajo do domače postaje celo do 15 kilometrov. Le-ti se vozijo do postaje s kolesi, ne glede na to, ali je cesta suha, blatna, zasnežena ali poledenela. Ti ljudje morajo prenesti velike napore preden pridejo na delovno mesto. In, ali more biti delovna storilnost delavca enaka kot pa je delovna storilnost delavca, ki stanuje blizu tovarne ali delavnice? O znanjšani delovni storilnosti vlakarjev nihče ne dvomi.

Mnogi si želijo zaposlitve v domačem kraju, kaiti dolga leta vo-

Od gregorskega učitelja smo se poslovili z željo, da bi letos, če že nič drugega, sigurno dobili novo učiteljsko moč, in to, da bi na merodajnih mestih začeli razmišljati o gradnji šole v tem oddaljenem kraju...

-k

Sprememba delovnega časa v trgovini

Zaradi nastopa letne sezone poslovanje in prodajalcem ne ustreza več delovni čas, ki je bil vpeljan za obratovanje trgovin preko zime. Zaradi tega smo se obrnili na podjetje »Trgopromet« v Kočevju, kjer so pojasnili, da bodo sporazumno s 15. aprilom za trgovine uvedli nov delovni čas, ki bo najbolj primeren poslovanju. Tako bodo od tega dne dalje trgovine v mestu, Stari cerkvi, na Rudniku in v Željah odprte od 7. do 12. ure in od 16. do 18. ure, trgovina »Prehramba« pa bo vsak delovni dan obratovala od 6. do 20. ure.

Dežurna služba trgovin s prehrambenim blagom letos odpade zaradi neprekinjenega obratovanja »Prehrambe«. »Mlekarna« bo obratovala od 6. do 10. ure in od 13. do 16. ure, ob nedeljah pa samo od 6. do 10. ure. Tak delovni čas mlekarne v popoldanskem času narekuje sedanja dostava mleka. Zaradi spremenjene dostave mleka s strani KGP Kočevje, poslovanje ni mogoče postreči s svežim mlekom. Nevarnost je, da se do mleka v letni sezoni kvarijo, češar pa ne bo kriva mlekarne. Ko bo vpeljana prodaja mleka v steklenicah, bo ta problem rešen.

Podeželske trgovine v Koprivni-

Naš lepi Mozelj se je zbudil iz zimskega spanja. 10. aprila je bil pod vodstvom naše požrtvovalne učiteljice Hedvike Lisac organiziran nastop s točkovanjem »Pokaži kaj znaš«. Najlepše priznanje izrekamo »najmlajšemu« v društvu (star je 66 let), učiteljici in vsem igralcem pa se zahvaljujemo za tako prijetno razvedrilo.

Vaščan

ku in Mozlju pa bodo obratovala od 8. do 12. ure in od 15. do 18. ure kar najbolj odgovarja tamkajšnjim prilikam.

-rko

TO IN ONO

NOVI ŠOFERJI V JLA

V mesecu februarju in marcu je AMD Kočevje vršilo šolanje starejšega kadra garnizona Ribnica. Soliden predavateljski kader in izredno zanimanje starešin, kot tudi tesno sodelovanje AMD Kočevje z komando garnizona, ki je društvu v vseh pogledih nudilo pomoč, da so se predavanja in vožnje vršile nemoteno, je bil pogoj za uspešen zaključek tečaja. Začetkom meseca aprila so se vršili pred kombinirano komisijo šoferjski izpiti za šoferje JLA.

Tudi tokrat so rezultati doseženi na izpitih potrdili, da AMD Kočevje postavljen naloge prevzema resno in jih tudi v celoti izvrši. Povprečna ocena doseženih izpitov je bila 4,27 — to je za 0,27 nad prav dobro oceno. — Člani komisije in opazovalci so bili nad solidnim znanjem in tehniko vožnje starešin prijetno presenečeni.

ZADRUGA V PREDGRADU

Kmetijska zadruga v Predgradu je imela 10. aprila letni občni zbor. Na njem so bili člani zadruge seznanjeni s poslovanjem in uspehi zadruge v lanskem letu. Poročilo o delu zadruge je podal upravitelj Jože Lovrenčič. KZ je uspešno gospodarila, kar je bilo razvidno tudi iz ustvarjenega čistega dohodka.

V razpravi o bilo iznešenih več predlogov za delo zadruge. Zadrugniki so se zavzeli med drugim tudi za ureditev zunanega izgleda zadrugskega doma.

Upravitelj Poslovne zveze Kočevje, Karel Mikulič, je povedal več tehničnih misli o nalogah zadruge, o odgovornosti članov zadrugskega sveta, o napredku v kmetijstvu in drugih rečeh.

ZAKAJ NI JAVNIH PIP?

Preteklo leto je dobila vodovod tudi Vas. Sedaj imajo vodovode že Fara, Potok, Vrh in Vas. Domačini se samo sprašujejo, zakaj ni-

Bivši zaporniki in interniranci!

Muzej narodne osvoboditve pri Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja pripravlja v sodelovanju s sekcijo internirancev pri GO ZB Slovenije za letošnje jesen razstavo o okupatorskih internacijskih taboriščih in zaporih. Zato vabimo vse, ki se hranijo kakršnekoli spomine (predmete, dnevnike, fotografije itd.), da to gradivo muzeju odstopijo oziroma ponudijo v odkup ali pa samo posodijo za razstavo. Le tako bo namreč razstava

lahko dobila popolne vsebine. Obenem vabimo vse, ki so daljše obdobje preživeli v zaporih ali taboriščih, da napišejo spomine, čim temeljiteje opremljene s datumi, imeni oseb in krajev itd. Skrbno napisane spomine smo pripravljeni odkupiti, 3 najboljše prispevke bomo nagradili.

Vsa obvestila in ponudbe pošiljajte na naslov:

Muzej narodne osvoboditve LRS, Celovška c. 23, Ljubljana

Socialistična zveza v Dvorski vasi

Predsed. vaškega odbora SZDL v Dvorski vasi pri Laščah je Jože Levstik, ki študira na ljubljanski univerzi geografijo. Dobil sem ga pri delu v hlevu. Ko sem ga prosil, naj mi pove nekaj o delu Socialistične zveze v njihovi vasi, je bil takoj pripravljen.

Delo je precej raznoliko — pri vseh delih mora biti SZDL pobudnik — tista, ki stvar začne in »izpelje«, če so možnosti za to. Potreba je veliko, sredstev pa bolj malo in zato večkrat ostane kakšna zamisel na pol poti...

»Borimo se za trgovino. Lokal za trgovino bi bil... Vsekakor nam je trgovina zelo potrebna,« je pripovedoval tov. Levstik.

»Letos imamo v načrtu, da bo asanacija vasi do kraja urejena. Pri železniškem postajališču Dvorska vas bi bilo treba zgraditi stranišča. Ta stvar ne bi stala toliko. Vaško napajališče je že dolgo potrebno urediti. Potrebno bi bilo večje korito ter urediti prostor pred napajališčem...«

»Reči moram, da smo dosegli pri nas v pogodbenem sodelovanju kar lepe uspehe. Podrobnih števil ne vem, vem pa, da smo med najboljšimi na področju KZ Velike Lašče. Največ pogodb je bilo sklenjeno za travnike, pa tudi za krompir, manj pa za pšenico in krmne rastline. O kooperaciji smo razpravljali na odborovih sejah in seznanjali ljudi o koristi takega sodelovanja.«

»Kaj ste naredili za kulturni dvig kraja?«

»V načrtu imamo organizirati akcijo za nabavo televizorja. Ustanoviti nameravamo tudi klub, v katerem se bo zbirala mladina in ostali vaščani. V klubu bodo televizor in predavanja, ki jih bodo posredovali študentje-domačini, ki študirajo na Univerzi. Naj še dodam, da bomo v septembru praznovali 30-letnico delovanja šole v naši vasi. Ob tej priliki bomo pripravili večjo proslavo.«

Stanje članstva SZDL ni zadovoljivo, saj je vključeno v organizacijo komaj 42 % od skupnega števila prebivalcev. Te stvari misli popraviti tako, da bodo šli funkcionarji odbora individualno do ljudi in se pogovorili z njimi o sodelovanju v Socialistični zvezi. Odbor si je zadal sklep, da se članstvo poveča v tem letu od sedanjih 42 % na 60 %.

»Z občinskimi vodstvom SZDL na Rudniku smo v dobrem kontaktu, dočim tega za Občinski odbor SZDL Lašče ne bi mogel trdit« je pripovedoval. »Sedaj dobivamo precej večjo moralno pomoč, navodila za delo in drugo.«

Kulturno umetniško društvo se bo preorientiralo. Zarišče prosvetnega dela naj bi bilo v klubu, ki bi trajalo skozi vse leto. Konkretno obliko dela bodo lahko določili, ko bo klub začel z delom. Kulturno »praznino« izpolnjuje sedaj oskotrčni film iz Dobropole, ki ga predvajajo vsakihi 14 dni v Dvorski vasi. V zimskem času pa je KUD Dvorska vas uprizorilo igrano »Metelje«.

»Kaj dela pa mladinska organizacija?«

»Nič, ker ne obstoja. Mladinska organizacija je pred časom delovala, sedaj pa je ni več. Da je temu tako, ima precej zaslug tudi bivši Občinski komite LMS Lašče, ki se je premalo brigal za delo mladinske organizacije v naši vasi. Povedati moram še, da je bila naša mladina nekaj časa navdušena za športno dejavnost, sedaj pa je v njej tudi za to dejavnost prenehala.«

To bi bilo v kratkem vse, kar sva se pogovarjala. Iz vsega kar mi je povedal mladi predsednik, sem si ustvaril sodbo, da polagajo največjo pozornost na izobraževalno delo v vasi, in je zato pobuda odbora SZDL, da se ustanovi v vasi klub, vredna vse pohvale in pozornosti, prav tako tudi predvidena pomoč mlade inteligence — domačinov, ki bodo lahko svojim sorojakom mnogo koristili. — II

Tudi po dva dni so stala nekatera vozila in čakala na pregled — registracijo. Ali nam je res vseeno, ko toliko vozil in šoferjev stoji in zapravlja čas? S pametno organizacijo, bi tudi to lahko uredili!

Peter Romanič:

Poljanska dolina ni klonila

To vladje osvobodilne fronte in partizanov je začasno prekinila roška ofenziva. Druga avg. 1942. je bilo ob cesti pri Zagorčacu veliko zborovanje, imenovano miting, ki se ga je udeležilo veliko ljudi iz skoraj vse doline. Na mitingu je govoril komisar kočevskega bataljona tovariš Ante Novak, partizani kočevskega bataljona in belokranjskega, pa so poskrbeli za pester kulturno zabavni spored. Prav med mitingom sem prejel iz Starega trga strogo zapušno sporočilo naših zvestih obveščevalcev, da pripravljajo Italijani večjo akcijo na osvobodeno ozemlje, zlasti v smeri Roga. Poskrbel sem, da so to obvestilo dobili v roke tako ljudje, ki so vedeli, kaj je treba ukreniti.

Dne 5. avgusta so dobili Italijani v Starem trgu močno ojačanje. Ob povratku iz doline so vabili in lovili moške po vaseh, češ, naj gredo z njimi na Brezovico na njihovo komando, kjer bodo dali nove legitimacije. Res se je našlo tudi nekaj navnežev, ki so verjeli Italijanom, in se celo sami pridružili koloni, mnogi samo v srcah. Le moške v obrobni vasi smo utegnili pravočasno obvestiti pred nevarnostjo in ti so se umaknili v

gozdove in se s tem izognili najmanj internaciji.

Kako na tenki niti je viselo življenje vseh teh moških, ki so jih zvalili ali pregnali na Brezovico, da skitajo to, kar se je potem zgodilo. Vse moške so naložili na kamione brez vsakega zaslusanja ali delitve legitimacij. V koloni je bil tudi en kamion, naložen s krampi in lopatami. V gozdu med Knežjo lipo in Rajndolom, v tako imenovani Bršljanovici, se je vsa kolona vozil ustavila, vojaiki pa so zastražili vso okolico. Oficirji so stopili skupaj in se dolgo razgovarjali in prerekali. Gotovo so eni zahtevali likvidacijo vseh moških tako, kot so v tem času delali na Notranjskem in v Gorskem kotarju, razsednejši oficirji pa so se temu protivili. Čisto gotovo je rešila smrti vse skupine moških razsodbo legitimacij, ki so jih dobili. Ljudje doma so dolgo čakali, predno so zvedeli, da so šli njihovi svoji po »legitimacije« na Rab in v Gonars, od koder se mnogi niso več vrnili.

Roški ofenzivi je sledilo najtežje

obdobje za delo Osvobodilne fronte. Ofenzivnim edincem so sledile posebne požigalne enote, ki so sistematično uničevale kočevske vasi in domačije partizanskih družin, člane družin pa vlačili v internacija. Fašisti so grozili, da bodo požgali celo vas, če se bo pojavil v njej samo en aktivist ali partizan. Njihove grožnje niso bile prazne besede, imele pa so tudi podporo nekaterih duhovnikov. Le-ti so se prav v tistem času vrgli na organizacijo narodnega izajstva, na ustanavljanje bele garde.

Ljudje so bili prestrašeni, kajti fašisti so pričeli z najhujšim terorjem nad civilnim prebivalstvom, poslušajoč se pri tem posameznih narodnih izdajalcev. Tako sta bila po izdajstvu ujeta in zverinskih bita aktivista Tone Tekavec iz Jenke vasi in Franc Matkovič iz Deslova vasi. Rdeči petelin je neusmiljeno uničeval domačije partizanskih družin v Zagorčacu, Gornji Podgori, Deskovici vasi in drugod.

Tu je potrebno posebej poudariti vlogo izdajalcev, kajti prav ti

imajo na vesti večino žrtv. Dejstvo namreč je, da so gorele partizanske domačije in padale človeške žrtve samo v vaseh, kjer je bival kak izdajalec. Prav to obdobje se je spletla v župništvu v Starem trgu vojnusko izdajalska mreža s kaplanom Seveljem na čelu, glavna sodelavca pa sta bila župnik Jarc in občinski administrator Miha Staudohar iz Lazov. Izvabljajoč verska čustva prebivalcev in z vključitvijo nekaterih verskih organizacij v fašistično vojnusko obveščevalno službo, je iz farovža vodena mreža razvijala svoje tipalke po vsej dolini.

Te tipalke fašistič. obveščevalne službe je rajonski odbor OF kmalu zasledil in jim takoj napovedal najostrejši boj. Podtaknili jim je napačne informacije in jih tako odvračal, da bi zvedele, kar bi škodovalo gibanju, hkrati pa je pričel razkrinkavati posamezne izdajalce in jih tudi kaznovati. Nekateri od teh so se prestrašili in pravočasno odnesli pete v postojanko pod italijansko zaščito, kar je zmanjšalo njihovo zločinsko delo.

Zaupanje ljudi v OF je raslo. Tu moram omeniti veliko vlogo naše obveščevalne službe, ki se je na terenu krepko kosala s sovražno, zlasti od jeseni 1942 dalje. Skoraj ni bilo večjega premika fašistov, o katerem ne bi bili že naprejšje obveščeni. Prav tako smo skoraj vedno zvedeli, kdaj bo avtomobilska kolona pripeljala hrano in ostalo v postojanko. Prav na osnovi takega obveščila je septembra 1942 padla v zasedo pri Dragatušu v Beli krajini močna avtomobilska kolona, katero so vrli borci kordunaške brigade dobesedno zmleli. Vedeli smo za vsakogar, ki vzdržuje dobre stike z Italijani, vedeli smo, kdo misli peljati kak živček v postojanko in več takih dobav med potjo zaplenili.

Roški ofenzivi in nasilju za njo je sledilo v pogledu vojaških spopadov na našem območju, nekako zatišje. Fašisti si spet niso upali iz postojank, ki so jih še bolj utrdili. Življenje izven okupatorjeve žice se je počelo spet urejati po smernicah, ki jih je terjala oborožena borba. Spet smo lahko prihajali v vasi in krepili politično aktivnost. Vlogo prejšnjih vaških zaščitnikov, ki so jih Italijani ujeli in odpeljali v internacijo, kolikor

jih niso pobli ali zaprli, so mnogi kje prevzele ženske.

Skoraj nekoliko preveč brezskrbno gibanje po dolini izven okupatorjeve žice, bi v novembru 1942 kmalu drago plačali. Ta dan je bila nedelja in rajonski odbor je imel dopoldan sejo na Zadrcu pri Brezovici. Brez vsake opreznosti smo prišli iz hiše na plano, ko se je od Brezovice iz več strani na nas usula toča krogel. V križnem ognju strojnic in pušk smo se razkropili in poiskali zavetja za zidovi. K sreči nihče ni bil niti ranjen, kar smo pripisali nespretnosti strelcev. Enako so usli iz ognja tudi nekateri aktivisti in partizanski rekvaescenti.

Ta dan so namreč prodrli iz Kočevja prek Mozlja in Koprivnika močni italijanski koloni in odprli pot avto koloni. Ta je pripeljala orožje in opremo za novo postojanko, ki so jo ta dan ustanovili fašisti na Vimolju.

V to postojanko se je potem naselilo okoli 600 fašistov. Dober mesec so se utrjevali in spremenili vas v pravo utrdbo. V ta namen so posekali vse drevje na vrhovih, izropali gradivo po bližnjih vaseh ter med drugim tudi podrli šolo v Čepljah. (Konec prihodnje)